

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๖๒๕/ว ๑๓๒๒๐

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กท. ๑๐๒๐๐

๑๘ พฤษภาคม ๒๕๓๖

เรื่อง การพิจารณาแก้ไขปัญหเกี่ยวกับที่ดินในเขตป่าไม้

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร)

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ที่ นร ๐๒๐๕/๖๓๖๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๖

๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๒๕/๖๓๑๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๖

ด้วยกระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ร่วมกันพิจารณา กำหนดหลักการและวิธีการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์ใน ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และป่าไม้ถาวร เสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณา ตามหนังสือกระทรวง มหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๒๕/๖๓๑๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๖ ข้อ ๒ ซึ่งคณะกรรมการ ได้ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๓๖ ลงมติเห็นชอบด้วย และอนุมัติให้ดำเนินการ ต่อไปได้ รายละเอียดปรากฏตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการ ที่ นร ๐๒๐๕/๖๓๖๐ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและสั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทราบด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

ผ่น จันทรปาน

(นายผ่น จันทรปาน)

อธิบดีกรมที่ดิน

กองออกเอกสารสิทธิ

โทร. ๒๒๓๔๓๗/๑

โทรสาร ๒๒๓๗/๔๑๕

(สำเนา)

ที่ นร ๐๒๐๕/๖๓๖๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กท. ๑๐๓๐๐

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๓๖

เรื่อง การพิจารณาแก้ไขปัญหาด้านที่ดินในเขตป่าไม้

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๒๕/๖๓๑๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๖

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ด่วนมาก ที่ กษ ๐๗๑๐/๗๐๒๖ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๓๖

ตามที่ได้เสนอหลักการและวิธีการแก้ไขปัญหาด้านความเดือดร้อนของราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติและป่าไม้ถาวร ไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา นั้น
เกี่ยวกับเรื่องนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๓๖ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๒๕/๖๓๑๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๓๖ หน้า ๖ ในหัวข้อ ๒.๒ วิธีการดังนี้

ข้อ ๒.๒.๑ ให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน “ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเขตป่าไม้ถาวรที่เสื่อมสภาพแล้วมีราษฎรเข้าถือครองทำกินอยู่ (ยกเว้นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย

หรือตามมติคณะรัฐมนตรี) ให้กรมป่าไม้มอบให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม(ส.ป.ก.)
นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินโดยออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูป
ที่ดินเท่านั้น”

ข้อ ๒.๒.๖ ให้ตัดข้อความว่า “ภายใน ๓๐ วันนับจากคณะรัฐมนตรีมีมติ” ออกซึ่ง
คณะรัฐมนตรีได้ลงมติว่า

๑. เห็นชอบหลักการและวิธีการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของราษฎรที่ครอบครอง
ทำประโยชน์ในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และป่าไม้ถาวร และอนุมัติให้ดำเนินการต่อไปได้
ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

๒. เห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมข้อความตามที่รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร
และสหกรณ์ (นายสุเทพ เทือกสุบรรณ) เสนอเพิ่มเติม

จึงเรียนยืนยันมาได้แจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **วิษณุ เครืองาม**
(นายวิษณุ เครืองาม)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองประมวลและติดตามผลมติคณะรัฐมนตรี

โทร. ๒๘๐๑๔๔๕

โทรสาร ๒๘๒๖๓๕๕

(สำเนา)

ด่วนมาก

ที่ กษ ๐๗๑๐/๗๐๒๖

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๓ พฤษภาคม ๒๕๓๖

เรื่อง การพิจารณาแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับที่ดินในเขตป่าไม้

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ฉบับที่ นร ๐๒๐๕/๖๓๘๓ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๓๕
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ฉบับที่ นร ๐๒๐๓/๑๑๙๔ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๒๘
๓. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ฉบับที่ นร ๐๒๐๒/๔๔๗๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๓๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบเรื่อง จำนวน ๘๕ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณามาตรการในการแก้ไขปัญหากการถือครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าไม้ถาวร และที่สาธารณประโยชน์ ตามโครงการสำรวจสถานที่ราชการ บ้านเรือน ที่ดินทำกินของราษฎร และถนนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่ที่จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรและเขตที่สาธารณประโยชน์ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๕ แล้วลงมติว่า โดยที่มาตรการในการแก้ไขปัญหากการถือครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่ที่จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร และที่สาธารณประโยชน์ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เรื่องการ

ช่วยเหลือราษฎรตามโครงการเพิกถอนสภาพป่าที่เป็นที่ตั้งชุมชน ตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ ซึ่งแบ่งการช่วยเหลือออกเป็น ๓ กลุ่ม และจะมีผลกระทบต่อการรักษาพื้นที่ป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติมาก จึงไม่อนุมัติให้ดำเนินการตามมาตรการฯ ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้คงถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ โดยให้กระทรวงมหาดไทยประสานกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป นั้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้ว เห็นว่า มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ ซึ่งมีข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๓๒ ตามหนังสือที่อ้างถึง ๓ ว่า ควรเพิกถอนสภาพป่าที่เป็นที่ตั้งชุมชน เฉพาะเขตที่เป็นที่อยู่อาศัยเท่านั้น ส่วนเขตที่เป็นที่ดินทำกินให้ดำเนินการตามแนวทางกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินฯ นั้น ไม่สามารถจะแก้ไขปัญหาให้บรรลุผลสำเร็จได้ นอกจากนั้นแล้วตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ยังมิได้มีการพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ถาวรและที่สาธารณประโยชน์แต่อย่างใด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าไม้ถาวรและที่สาธารณประโยชน์แล้ว เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๑. หลักการ

๑.๑ ถ้าราษฎรครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อนทางราชการประกาศเป็นเขตป่าไม้และการประกาศเขตป่าไม้ดังกล่าวทับที่ดินที่ราษฎรครอบครองอยู่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะเพิกถอนที่ดินส่วนนั้นออกจากเขตป่าไม้และกรมที่ดินดำเนินการออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินให้ ถ้าประกาศเขตป่าไม้ไว้แล้ว ราษฎรบุกรุกในภายหลัง ราษฎรผู้บุกรุกจะได้สิทธิก็โดยผ่านกระบวนการปฏิรูปที่ดินเท่านั้น

๑.๒ ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่ขัดหรือแย้งกับมตินี้

๒. วิธีการ

๒.๑ ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตป่าไม้ถาวร (ยกเว้นพื้นที่ป่า

อนุรักษ์ตามกฎหมายหรือตามมติคณะรัฐมนตรี) ที่กรมป่าไม้มอบให้ ส.ป.ก. ให้ ส.ป.ก. นำไปดำเนินการปฏิรูปที่ดิน โดยออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเท่านั้น

๒.๒ เมื่อราษฎรได้รับเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ตามวิธีการปฏิรูปที่ดินแล้วเห็นว่าตนเองมีสิทธิครอบครองมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตป่าไม้ถาวรมีสิทธิยื่นคำร้องขอพิสูจน์สิทธิของตนต่อคณะกรรมการที่รัฐมนตรีจะแต่งตั้งขึ้น

๒.๓ คณะกรรมการที่รัฐมนตรีจะแต่งตั้งขึ้นประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธาน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ป่าไม้จังหวัด นายอำเภอประจำท้องที่ และกรรมการอื่นที่รัฐมนตรีเห็นสมควรไม่เกิน ๓ นาย โดยมีปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

๒.๔ การพิจารณาหลักฐานของราษฎรในการพิสูจน์สิทธิให้พิจารณาจากหลักฐานที่เป็นเอกสารของทางราชการ หากหลักฐานไม่ชัดเจนให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศ โครงการ วี เอ พี -๖๑ เป็นหลักฐานในการพิสูจน์สิทธิ

๒.๕ ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่า ราษฎรผู้ร้องครอบครองที่ดินมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตป่าไม้ถาวร ให้ ส.ป.ก. ส่งบัญชีรายชื่อพร้อมทั้งเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ให้กรมที่ดินออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินให้แก่ผู้ร้องต่อไป

๒.๖ ที่ดินเขตชุมชนที่เป็นหมู่บ้านถาวร ชุมชนพาณิชยกรรม สถานที่ราชการ ศาสนสถาน สาธารณูปโภคต่างๆ ให้ ส.ป.ก. ออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ให้และส่งเอกสารนั้นให้กรมที่ดินออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน ส่วนเขตเทศบาลและสุขาภิบาลถือว่ายกเว้นจากเขตปฏิรูปที่ดิน

๒.๗ กรมป่าไม้ กรมที่ดิน และ ส.ป.ก. อาจจะกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการให้ราษฎรปลูกป่าหรือไม่ขึ้นต้น ตามความเหมาะสม ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก่อนส่งเอกสารดังกล่าว ให้กรมที่ดินออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **นิพนธ์ พร้อมพันธุ์**
(นายนิพนธ์ พร้อมพันธุ์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรมป่าไม้
สำนักส่งเสริมการปลูกป่า
โทร. ๕๗๙๒๕๔๕
โทรสาร ๕๗๙๔๘๕๐

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๖๒๕/๖๓๑๓

กระทรวงมหาดไทย

ถนนรัชฎาภิบาล กท. ๑๐๒๐๐

๑๕ เมษายน ๒๕๖๖

เรื่อง การพิจารณาแก้ไขปัญหาด้านที่ดินในเขตป่าไม้

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ฉบับที่ นร ๐๒๐๕/๖๓๘๒ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบเรื่อง ๑๐๐ ชุด

ด้วยคณะกรรมการได้พิจารณามาตรการในการแก้ไขปัญหาการถือครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าไม้ถาวรและที่สาธารณประโยชน์ตามโครงการสำรวจสถานที่ราชการ บ้านเรือน ที่ดินทำกินของราษฎร และถนนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในพื้นที่ที่จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรและเขตที่สาธารณประโยชน์ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งดำเนินการตามมติคณะกรรมการ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

๑. กระทรวงมหาดไทยสรุปผลดำเนินการตามโครงการดังกล่าว และเสนอมาตรการแก้ไขปัญหาดังนี้

๑.๑ ผลดำเนินการสำรวจ

๑.๑.๑ ป่าสงวนแห่งชาติมีการสำรวจจำนวน ๑,๒๘๕ ป่า เนื้อที่ประมาณ

๑๕๘,๘๘๐,๐๔๕ ไร่ มีการถือครองใช้ประโยชน์รวมทั้งสิ้น
ประมาณ ๓๕,๒๐๔,๒๐๕ ไร่ (๒๒%)

- (๑) สถานที่ราชการ ๑๒,๖๔๘ แห่ง เนื้อที่ประมาณ ๖๑๒,๕๙๒ ไร่
- (๒) บ้านเรือนราษฎร ๑,๐๗๐,๗๐๒ หลัง เนื้อที่ประมาณ
๔,๔๘๕,๖๕๘ ไร่ จำนวนคนประมาณ ๕,๐๐๒,๘๒๑ คน
- (๓) ที่ดินทำกิน ๑,๔๔๕,๒๐๒ แปลง เนื้อที่ประมาณ
๒๘,๘๘๙,๘๐๐ ไร่
- (๔) ถนน ๑๑,๓๒๑ สาย เนื้อที่ประมาณ ๓๕๐,๑๔๒ ไร่
- (๕) อื่น ๆ (ฝาย, อ่างเก็บน้ำ, วัด สำนักสงฆ์ ฯลฯ)
๑๙,๗๑๑ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๘๖๖,๐๑๓ ไร่

๑.๑.๒ พื้นที่ที่จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร มีการสำรวจ จำนวน
๑๓๗ ป่า เนื้อที่ประมาณ ๔,๐๖๕,๑๘๔ ไร่ มีการถือครองใช้
ประโยชน์ รวมทั้งสิ้นประมาณ ๒,๔๐๙,๒๗๕ ไร่ (๕๙%)

- (๑) สถานที่ราชการ ๔๓๔ แห่ง เนื้อที่ประมาณ ๓๐,๕๖๔ ไร่
- (๒) บ้านเรือนราษฎร ๖๓,๓๘๘ หลัง เนื้อที่ประมาณ
๑๗๒,๒๑๓ ไร่ จำนวนคนประมาณ ๒๓๖,๐๗๘ คน
- (๓) ที่ดินทำกิน ๙๕,๓๗๘ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๒,๑๒๐,๐๒๗ ไร่
- (๔) ถนน ๘๓๔ สาย เนื้อที่ประมาณ ๔๒,๙๘๒ ไร่
- (๕) อื่น ๆ ๑,๐๗๐ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๔๓,๔๘๙ ไร่

๑.๑.๓ ที่สาธารณประโยชน์ มีการสำรวจ จำนวน ๙,๖๐๔ แปลง เนื้อที่
ประมาณ ๖,๒๒๒,๘๒๕ ไร่ มีการถือครองใช้ประโยชน์รวมทั้งสิ้น
ประมาณ ๒,๖๒๙,๒๘๑ ไร่ (๔๒%)

- (๑) สถานที่ราชการ ๒,๖๑๕ แห่ง เนื้อที่ประมาณ ๑๘๒,๔๘๓ ไร่
- (๒) บ้านเรือนราษฎร ๕๐,๔๒๕ หลัง เนื้อที่ประมาณ ๓๒๕,๕๓๒ ไร่ จำนวนคนประมาณ ๓๘๓,๑๑๕ คน
- (๓) ที่ดินทำกิน ๑๘๒,๕๒๐ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๒,๐๑๗,๕๒๘ ไร่
- (๔) ถนน ๒,๔๔๑ สาย เนื้อที่ประมาณ ๓๔,๑๒๕ ไร่
- (๕) อื่นๆ ๓,๘๘๘ แปลง เนื้อที่ประมาณ ๕๑,๓๘๒ ไร่

๑.๒ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ได้ร่วมกันประชุมปรึกษาแล้ว มีความเห็นว่า ควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ดังนี้

๑.๒.๑ พื้นที่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการถือครองโดยพิจารณาเพิกถอนพื้นที่ดังต่อไปนี้

- (๑) สถานที่ราชการ เช่น โรงเรียน สถานีอนามัย ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจ ฯลฯ
- (๒) ชุมชนถาวร ได้แก่ พื้นที่ที่มีราษฎรอยู่อาศัยหนาแน่น มีสิ่งปลูกสร้างในลักษณะมั่นคงถาวร
- (๓) ศาสนสถาน เช่น วัด สำนักสงฆ์ มัสยิด ฯลฯ
- (๔) สาธารณูปโภคของรัฐ เช่น ถนน ฝาย อ่างเก็บน้ำ เขื่อน ฯลฯ ออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งนี้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมที่กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะร่วมกันพิจารณาเฉพาะพื้นที่เป็นแต่ละป่าไม้สำหรับขอบเขตพื้นที่ที่จะเพิกถอนให้กระทรวงมหาดไทยโดยกรมที่ดิน และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยกรมป่าไม้ ร่วมกันพิจารณากำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ มาตรการ และรายละเอียดในทางปฏิบัติต่อไป

พื้นที่ที่ได้เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติแล้ว หากดำเนินการ
ออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้กำหนดเงื่อนไขห้ามจำหน่ายโอนไว้ด้วย
เว้นแต่การตกทอดทางมรดกเท่านั้น

๑.๒.๒ พื้นที่ในเขตที่จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร ควรดำเนินการดังนี้

- (๑) พื้นที่ที่ราษฎรได้ครอบครองและทำประโยชน์อยู่ก่อนวันที่
ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ และก่อนการสำรวจจำแนก
ประเภทที่ดินซึ่งทางราชการได้ออกหนังสือรับรองการทำ
ประโยชน์หรือโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรแล้ว เป็นพื้นที่ที่มีได้
อยู่ในเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี
- (๒) เมื่อมีการประกาศพื้นที่ป่าไม้ถาวรบริเวณใดเป็นป่าสงวน
แห่งชาติแล้ว ให้ถือว่าพื้นที่นอกเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้น
เป็นอันยกเลิกพื้นที่ป่าไม้ถาวร โดยให้มีผลย้อนหลังไปจนถึง
วันที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรไว้
และดำเนินการออกเอกสารสิทธิในที่ดินตามประมวล
กฎหมายที่ดิน
- (๓) พื้นที่ป่าไม้ถาวรที่กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
รับไปดำเนินการออกกฎกระทรวง เพื่อกำหนดให้เป็นเขต
ป่าสงวนแห่งชาติ แต่ยังไม่ได้ออกกฎกระทรวงให้ยกเลิก
พื้นที่ป่าไม้ถาวรในส่วนที่ราษฎรได้มา โดยชอบและก่อน
การกำหนดให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร หรือเป็นสถานที่ราชการ
ไปแล้วให้ยกเลิกพื้นที่ป่าไม้ถาวรในบริเวณดังกล่าว และ
ดำเนินการออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้แก่ราษฎร หรือ
ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงให้แก่สถานที่ราชการ
แล้วแต่กรณี

โดยก่อนดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าวให้ผ่านการพิจารณา
ของคณะกรรมการพัฒนาที่ดิน ตามพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๖ กฎหมาย ระเบียบ
และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๓ พื้นที่ในเขตที่สาธารณประโยชน์ ควรดำเนินการ ดังนี้

- (๑) สถานที่ราชการ และบ้านพักข้าราชการ ควรดำเนินการ
ถอนสภาพเท่าที่จำเป็น เพื่อใช้ประโยชน์ในราชการ
- (๒) ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อยู่ก่อนวันที่
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙
กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ใช้บังคับ ควรดำเนินการตามระเบียบ
ของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๑๕)
- (๓) ผู้ฝ่าฝืนมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ภายหลัง
วันที่ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๙๖ ลงวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์
๒๕๑๕ ใช้บังคับ ควรดำเนินคดีตามกฎหมาย
- (๔) ผู้ที่ทางราชการจัดให้เข้าอยู่อาศัยและทำกิน เนื่องจาก
ได้แลกเปลี่ยนหรือสละที่ดินให้ทางราชการ ควรดำเนินการ
ถอนสภาพแล้วจัดให้กรรมสิทธิ์
- (๕) ผู้ที่ทางราชการจัดให้เข้าอยู่อาศัยและทำกินตามแผน
บูรณะชนบทของกระทรวงมหาดไทย ควรดำเนินการ
ถอนสภาพแล้วจัดให้เข้าชื่อ

๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้ประชุมพิจารณาเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๕ แล้วมี
มติว่า โดยที่มาตรการในการแก้ไขปัญหาการถือครองในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในพื้นที่ที่จำแนก
ให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรและที่สาธารณประโยชน์ ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ เป็นการ
เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ เรื่องการช่วยเหลือ
ราษฎรตามโครงการเพิกถอนสภาพป่าที่เป็นที่ตั้งชุมชนซึ่ง แบ่งการช่วยเหลือออกเป็น ๓ กลุ่ม

และจะมีผลกระทบต่อการรักษาพื้นที่ป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติมาก จึงไม่อนุมัติให้ดำเนินการตามมาตรการฯ ที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และให้คงถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ โดยให้กระทรวงมหาดไทยประสานกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ ได้อนุมัติหลักเกณฑ์การช่วยเหลือราษฎรตามโครงการเพิกถอนสภาพป่าที่เป็นที่ตั้งชุมชน โดยแบ่งการช่วยเหลือเป็น ๓ กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ ๑ แหล่งชุมชนเกิดขึ้นก่อนปี พ.ศ. ๒๕๑๐ เพิกถอนสภาพป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อให้ได้รับเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน

กลุ่มที่ ๒ แหล่งชุมชนเกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๘ ให้สิทธิอยู่อาศัยทำกินในเขตป่าสงวนแห่งชาติในรูปแบบโครงการ สทก.

กลุ่มที่ ๓ แหล่งชุมชนเกิดขึ้นภายหลังปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๔ อนุญาตให้เข้าอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์เป็นการชั่วคราว ตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ

๒. บัดนี้ กระทรวงมหาดไทยกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ร่วมพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนของราษฎรที่ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และป่าไม้ถาวรแล้ว เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๖ มีมติเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๒.๑ หลักการ

๒.๑.๑ กรณีราษฎรครอบครองทำประโยชน์อยู่ก่อนทางราชการประกาศเป็นเขตป่าไม้และการประกาศเขตป่าไม้ดังกล่าวทับที่ดินที่ราษฎรครอบครองอยู่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะเพิกถอนที่ดินส่วนนั้นออกจากเขตป่าไม้และกรมที่ดินดำเนินการออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินให้ ถ้าประกาศเขตป่าไม้ไว้แล้ว ราษฎรบุกรุกในภายหลัง ราษฎรผู้บุกรุกจะได้สิทธิก็โดยผ่านกระบวนการปฏิรูปที่ดินเท่านั้น

๒.๑.๒

ให้ยกเลิกมติคณะรัฐมนตรีที่ขัดหรือแย้งกับมตินี้ ดังนี้

- (๑) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๒๗ เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่.....) พ.ศ.....
- (๒) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ เรื่อง การช่วยเหลือราษฎรตามโครงการเพิกถอนสภาพป่าที่เป็น ที่ตั้งชุมชน
- (๓) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๓๒ เรื่อง การดำเนินงานตามโครงการเพิกถอนสภาพป่าที่เป็นที่ตั้ง ชุมชน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๒๗
- (๔) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๓๒ เรื่อง การช่วยเหลือราษฎรที่เข้าไปทำกินหรืออยู่อาศัยในเขต ป่าสงวนแห่งชาติโดยผิดกฎหมาย
- (๕) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๓ เรื่อง โครงการสำรวจสถานที่ราชการ บ้านเรือนราษฎร และ ถนนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และในพื้นที่ที่จำแนก ให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร
- (๖) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๕ เรื่อง โครงการสำรวจสถานที่ราชการ บ้านเรือน ที่ดินทำกิน ของราษฎร และถนนที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่ ที่จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวรและเขตที่สาธารณประโยชน์

๒.๒ วิธีการ

๒.๒.๑ ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และเขตป่าไม้ถาวร(ยกเว้นพื้นที่ ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายหรือตามมติคณะรัฐมนตรี) ที่กรมป่าไม้มอบให้ ส.ป.ก. ให้ส.ป.ก. นำ ไปดำเนินการปฏิรูปที่ดินโดยออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เท่านั้น

๒.๒.๒ เมื่อราษฎรได้รับเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ตามวิธีการปฏิรูปที่ดิน แล้วเห็นว่า ตนเองมีสิทธิครอบครองมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตป่าไม้ถาวรมีสิทธิยื่นคำร้องขอพิสูจน์สิทธิของตนต่อคณะกรรมการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะแต่งตั้งขึ้น

๒.๒.๓ คณะกรรมการที่รัฐมนตรีจะแต่งตั้งขึ้นประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด ป่าไม้จังหวัด นายอำเภอประจำท้องที่ และกรรมการอื่นที่รัฐมนตรีเห็นสมควรไม่เกิน ๓ นาย โดยมีปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นกรรมการเลขานุการ

๒.๒.๔ การพิจารณาหลักฐานของราษฎรในการพิสูจน์สิทธิให้พิจารณาจากหลักฐานที่เป็นเอกสารของทางราชการ หากหลักฐานไม่ชัดเจนให้ใช้ภาพถ่ายทางอากาศ โครงการ วี เอ พี - ๖๑ เป็นหลักฐานในการพิสูจน์สิทธิ

๒.๒.๕ ในกรณีที่คณะกรรมการมีมติว่า ราษฎรผู้ครอบครองที่ดินมาก่อนการกำหนดเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือเขตป่าไม้ถาวร ให้ ส.ป.ก. ส่งบัญชีรายชื่อพร้อมทั้งเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ให้กรมที่ดินออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดินให้แก่ผู้ร้องต่อไป การส่งเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ให้ดำเนินการภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการมีมติ

๒.๒.๖ ที่ดินเขตชุมชนที่เป็นหมู่บ้านถาวร ชุมชนพาณิชยกรรม สถานที่ราชการ ศาสนสถาน สาธารณูปโภคต่าง ๆ ให้ ส.ป.ก. ออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ให้ และส่งเอกสารนั้นให้กรมที่ดินออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน ภายใน ๓๐ วัน นับจากคณะรัฐมนตรีมีมติ ส่วนเขตเทศบาลและสุขาภิบาลถือว่ายกเว้นจากเขตปฏิรูปที่ดิน

๒.๒.๗ กรมป่าไม้ กรมที่ดิน และ ส.ป.ก. อาจจะกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการให้ราษฎรปลูกป่าหรือไม่ขึ้นต้น ตามความเหมาะสม ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ออกเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ก่อนส่งเอกสารดังกล่าว ให้กรมที่ดินออกเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน

๒.๒.๘ ให้มีคณะกรรมการติดตามผลการปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีนี้ ซึ่งนายกรัฐมนตรีจะแต่งตั้ง ประกอบด้วย

- (๑) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีประจำเขตท้องที่
- (๒) ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยประจำเขตท้องที่
- (๓) ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประจำเขตท้องที่

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ
(ลงชื่อ) พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ
(ชวลิต ยงใจยุทธ)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

โทร. ๒๒๓๔๓๗/๑

โทรสาร ๒๒๓๗/๕๑๕